

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI I KULTURE KRIŽEVACA I OKOLICE

Obljetnice vezane uz 2001. godinu

1291. Kralj Andrija daruje Gudrunu Kalnik i Medvedgrad
1351. 25. lipnja ban Stjepan prepisuje povlastice slobodnog i kraljevskog grada Križevaca iz 1252. godine
1431. Čazmanski kaptol uvodi plemiće grada Velikog Kalnika u posjede, koje im je darovao kralj Žigmund.
1481. Veliki ili Opći sud kralja Matije Korvina u Zagrebu osudio je 69 plemića Križevačke županije zbog raznih nasilja. Smrtne presude zamijenjene su novčanim kaznama.
1501. Načinjen je popis župa Zagrebačke biskupije. U Popisu ima niz podataka o župama iz križevačkog kraja.
1511. U Križevcima je zasjedao sabor.
1611. Isusovci su preuzeli Glogovnicu, obavljajući misionarsku djelatnost među doseljenim pravoslavnim stanovništvom.
1661. Leopold I. je donio odredbu o ujedinjenju Gornjeg i Donjeg grada koje, međutim, nije odmah provedeno.
1741. Rođen je Jozafat Bastašić. Bio je biskup Grkokatoličke biskupije u Križevcima, od 1787. do smrti 1793. godine. Od cara Leopolda II. isposlovao je da se sjedište Biskupije prenese iz Gornjeg Tkalca u Križevce.
1751. Donesena je konačna odluka o ujedinjenju Gornjeg i Donjeg grada, a 10. ožujka 1752. to je ujedinjenje i provedeno.
1751. Renoviranje kapele Sv. Florijana, podignute kao zavjetne nakon požara 1735. g.
1791. Iz prostora bivšeg franjevačkog samostana i crkve iseljuje se apoteka i vojna bolnica i zgrade se adaptiraju za potrebe Grkokatoličke biskupije (u samostanskom vrtu je za austrijsko-turskih ratova od 1786. do 1791. godine bila uređena vojna bolnica).
1791. Sjedište Grkokatoličke biskupije iz Tkalca preseljeno je u Križevce u samostan franjevac koji je nakon ukinuća njihova reda 1782. g. ostao prazan.
1801. Grkokatolički biskup se definitivno nastanio u Križevcima.
1801. Umro je Križevčanin Martin Sabolović, matematičar i pjesnik. Doktorirao je filozofiju i teologiju. Pisao je šaljive pjesmice (*Carmen macarinicum in Crisienses* i dr.).
1821. U Križevcima se rodio Albert Štriga, operni pjevač, bariton. Završio je pravo u Zagrebu. Bio je pristaša ilirskog pokreta. Pridonio je pokretanju i organiziranju glazbenog života u Hrvatskoj. Umro je 1897. godine.
1881. Umro je Đuro Smičiklas, biskup Grkokatoličke biskupije u Križevcima. Napisao je povijest Grkokatoličke biskupije, pomagao je osnivanje Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu.

1891. U Križevcima se rodio Milan Grloci, pjesnik, novinar i profesor križevačkih srednjih škola. Autor je crtica u stihovima *Stari varoš križevački*, a pisao je i poeziju za djecu. Umro je 1972. godine.

1891. Rođen je Slavko Kolar. U Križevcima je boravio od 1911. do 1913. godine i diplomirao na Višem gospodarskom učilištu. Afirmirao se i kao agronom, no proslavio se kao književnik i pisac humorističkih i satiričkih radova.

1901. Po nacrtima gradskog inženjera Vinka Hlavinke dovršena je nova pučka škola u Gornjem gradu (danas Osnovna škola *Ljudevita Modeca*).

1931. Umro je književnik Milutin Nehajev Cihlar. Poslije studija kemije u Beču radio je na Gospodarskom učilištu u Križevcima.

Kasnije je bio poznat kao novinar, književni i kazališni kritičar i esejist.

1941. Umro je Križevčanin Franjo Brdarić. Bio je povjesničar i bavio se znanstvenim istraživanjem. Između ostalog, objavio je rad Arhiđakonat komarnički 1334-1934 u knjizi Blaža Mađera *Časti i dobru zavičaja* (Zagreb, 1937.).

1951. Umro je Križevčanin Dragutin Grdenić, pisac, profesor francuskog jezika i prevoditelj. U Križevcima je bio i ravnatelj Učiteljske škole od 1921. do 1926. godine. Autor je studija o književnosti. Objavio je i nekoliko radova o prošlosti Križevaca.

1981. Umro slikar i grafičar Marijan Detoni, rođen u Križevcima gdje je završio i Učiteljsku školu. U Zagrebu je završio Akademiju likovnih umjetnosti. Autor je niza poznatih slika i mapa linoreza.